OVER DE BESTUURSINRICHTING VAN CURAÇAO

DOOR

DR. B. DE GAAY FORTMAN.

I.

Het is te voorzien, dat de belangstelling voor onze West-Indische koloniën, nu reeds zoo lang geboeid door economische vraagstukken, in den eerstvolgenden tijd daarnaast zich zal moeten bezighouden met problemen van staatsrechtelijken aard. Ten aanzien van Curaçao is daarop reeds gewezen bij het optreden van den tegenwoordigen gouverneur, naar aanleiding van een personderhoud met Mr. Brantjes, kort na diens benoeming in *de Telegraaf* verschenen, en in verband met zijne rede in den Kolonialen Raad bij de aanvaarding van het bewind ¹⁾. De grondwetsherziening was toen reeds in ontwerp verschenen. Na de behandeling daarvan in de Tweede Kamer heeft eerst Prof. van Vollenhoven *de uitslag van het Koloniale grondwetsdebat* besproken ²⁾, en kort daarop heeft de oud-Gouverneur Staal de beteekenis der herziening voor Suriname uiteengezet ³⁾, welk doorwrocht betoog bijna geheel ook voor Curaçao gelezen kan worden. In April van dit jaar benoemde de Minister van Koloniën eene commissie, die in verband met de herziening der West-Indische Regeeringsreglementen op den grondslag der grondwetsherziening, advies zal hebben uit te brengen over een aantal vragen, die zich in den loop der tijden voordeden, terwijl eerstgenoemde herziening zelve nog meer kwesties zal

¹⁾ *Koloniaal Weekblad* van 4 Aug. en 10 Nov. 1921.

²⁾ In het *Koloniaal Tijdschrift* van Jan. '22,

³⁾ *De West-Indische Gids* Maart 1922, bladz. 545,

hebben op te lossen, dan in de beperkte opdracht dier commissie begrepen zijn.

In de kolonie zijn eenige der belangrijkste problemen in het bijzonder onderwerpen van bespreking geweest in den allerlaatsten tijd. Eene in 1919 ingestelde commissie, die tot taak had „middelen aan de hand te doen om de koloniale kas te stijven en de financieele lasten van het Moederland ten opzichte van de kolonie eenigszins te verlichten” heeft aan den Gouverneur een uitvoerig advies gegeven over de *financieele decentralisatie*, welk advies in haar verleden jaar verschenen rapport is opgenomen. Verder wendde 1 Juni 1920 de Gouverneur Helfrich zich tot den Kolonialen Raad met een brief, waarin hij er op wees, dat de „decentralisatie” en het „stelsel van verkiezing voor den Kolonialen Raad” ook eenige weken te voren weer in dat college besproken waren, en verzocht, die onderwerpen nader in studie te nemen, met aanbeveling om te zijner tijd de zienswijze van den Raad te mogen vernemen. Anderhalf jaar later, 23 November 1921, is de Koloniale Raad met zijn antwoord voor den dag gekomen; het omvat nauwelijks acht halve folio bladzijden van des Raads notulen, en biedt, vooral wat het vraagstuk van de samenstelling van het „vertegenwoordigend lichaam” betreft, weinig zekerheid omtrent het gevoelen van het college, waar het niet veel anders doet dan weergeven de gevoelens pro en contra omtrent een viertal uiteenlopende stelsels.

In het algemeen kan men zeggen, dat wie studie maakt van hetgeen over de vraagstukken der bestuursinrichting van de kolonie Curaçao in den loop der tijden gesproken en geschreven is, met name in den laatsten tijd, stuit op eene onvastheid en ineenvloeiing van staatsrechtelijke begrippen, die het meermalen niet gemakkelijk maken, zich op de hoogte te stellen van den stand der kwesties. Meer bepaald vindt men *autonomie*, *decentralisatie* en *budgetrecht* behandeld op eene wijze, die uitgaat van eene eigen, engere beteekenis dezer begrippen dan daaraan allicht zal worden gehecht door hem, die de staatkundige geschiede-

nis der kolonie en de ontwikkeling dezer begrippen daar niet kent.

Dit blijkt intusschen al spoedig, dat vooral in de laatste jaren in Curaçao het vraagstuk van de herziening der bestuursinrichting van de kolonie beheerscht wordt door de financieele kwestie. En deze laatste heeft twee zijden, die naast elkaar liggen en toch ook weer in elkaar grijpen: het vraagstuk der geldelijke onafhankelijkheid van het moederland en het belastingvraagstuk. Het is te bekend dan dat daarover veel gezegd behoeft te worden, dat de vaststelling der begrooting in de kolonie slechts eene voorloopige is, zoolang tot aanvulling der koloniale middelen een bijdrage uit 's Rijks schatkist gevorderd wordt (art. 104 Rr.). En de grief, die hierbij in het bijzonder gehoord wordt, is, dat het moederland van het recht der definitieve vaststelling der begrooting bij de wet gebruik maakt om der kolonie zware lasten op te leggen voor uitgaven, waarover zij niet gehoord is, of die zij zelfs uitdrukkelijk verklaard heeft niet te wenschen, niet tot haar voordeel te achten. Want al neemt het moederland het tekort feitelijk voor eigen rekening, dit gaat toch gepaard met een streven om dit te kort door versterking der koloniale middelen zoo klein mogelijk te doen zijn, waardoor de belastingdruk zwaarder wordt.

De Minister van Koloniën heeft bij de behandeling der Surinaamsche begrooting voor 1922 in de Tweede Kamer eene opmerking gemaakt, die voor beide West-Indische Koloniën zou moeten gelden, waarbij als hoofdoorzaak der jaarlijks geuite grieven werd aangewezen het stelsel van bestuur, dat voor uitgaven, „die geheel in de plaatselijke omgeving worden gedaan”, zelfs de medewerking van de Staten-Generaal en van den Minister vordert ¹⁾. M. i. is deze opmerking althans voor Curaçao niet juist. De grief is niet, dat de kolonie belemmerd wordt in hare uitgaven, maar dat het moederland ten laste der kolonie te veel uitgeeft.

Zeer sterk komt dit uit in het rapport der belastingher-

¹⁾ *Handelingen Tweede Kamer* 1921—1922 bladz. 2204 e.v.

zieningscommissie en in het „advies” van den Kolonialen Raad over de herziening der bestuursinrichting, hiervoor genoemd. Zoo leest men in het „belastingrapport”: „De commissie, hoewel niet geheel tegen belastingverhooging gekant zijnde, meent voorop te moeten stellen, dat tegenover deze belastingverhooging niet alleen een ernstig streven tot bezuiniging moet bestaan, maar ook meerdere zeggenschap aan de kolonie moet worden toegekend. Immers de autonomie, zooals die in het regeeringsreglement nedergelegd is, is gebleken een wassen neus te zijn, wanneer de Koloniale Raad niet volledig het budgetrecht heeft”. En de Koloniale Raad schrijft: „Zelfbestuur is een eisch des tijds. Het Regeersysteem, dat de bevolking der Kolonie geheel naar de inzichten van de Regeering, de Staten-Generaal of den door de Regeering aangestelden Gouverneur bestuurd wordt, kweekt langzamerhand een geest van ontevredenheid.... De steeds dringender eisch naar zelfbestuur vooral betreft (betreft vooral?) het budgetrecht. Ofschoon hier en daar stemmen vernomen worden, die volledige zeggenschap over het geheele bestuur bepleiten, betreffen de voorbeelden, die dan aangehaald worden, bijna altijd het financieel beleid. Omtrent de algemeene beginselen van wetgeving bestaat er inderdaad geen groot verschil in de Nederlandsche en Koloniale opvatting. Het rechtsgevoel en het rechtsbewustzijn zijn in Nederland en in de Kolonie in dezelfde richting ontwikkeld.... Het zelfbestuur, dat hier bepleit wordt, is dan ook slechts het zelfbestuur ten opzichte van het geldelijk beheer. Wat de algemeene wetgeving, de fundamentele bestuursbeginselen dus betreft, kan het bestaande onveranderd behouden blijven, al zou er bij het samenstellen van wetten en koloniale verordeningen wat meer dan thans pleegt te geschieden op de specifiek koloniale toestanden moeten worden gelet en wat minder gedachteloos worden overgeschreven.... Blijft dus het budgetrecht en het zeggenschap over de financieele gestie van het lokaal Bestuur. En er wordt niet teveel gevergd als in dit opzicht de meest volkomen bevoegdheid voor de kolonie geëischt wordt.”

Men zal aanstonds toegeven, dat hier niet voldoende onderscheiden wordt. Eene aanduiding van *budgetrecht* als *financieele autonomie*, gelijk de *Amigoe di Curaçao* in haar nummer van 7 Januari 1922 naar aanleiding van de uit het rapport der Belastingcommissie aangehaalde opmerking ten beste geeft, moge ophelderend kunnen werken — ontkend kan niet worden, dat, wat het overige „zelfbestuur” betreft, de omschrijving van den Kolonialen Raad onvoldoende is.

Wanneer ten slotte en de Belastingcommissie en de Koloniale Raad eene financieele decentralisatie aanbevelen in dien zin, dat de begrooting voor de benedenwindsche eilanden van eene voor de bovenwindsche eilanden gescheiden wordt, dan doen beiden dit met de uitgesproken bedoeling om eerstgenoemde begrooting sluitende te kunnen maken mede door dit middel, met alle gevolgen, daaraan verbonden.

In dit opstel wil ik mij in hoofdzaak bepalen tot eene bespreking van die onderdeelen der bestuursinrichting, welke door den gouverneur bij den Kolonialen Raad ahangig zijn gemaakt. De nadere omschrijving der beide aangehaalde onderwerpen: decentralisatie en stelsel van verkiezing van den K. R., doet deze uiteenvallen in een drietal vraagstukken:

- I. de financieele decentralisatie
 - a. voor wat betreft de groepen van eilanden,
 - b. eilandsgewijs;
- II. het budgetrecht;
- III. de samenstelling van den Kolonialen Raad, voor wat betreft:
 - a. het aantal leden.
 - b. vertegenwoordiging der andere eilanden,
 - c. benoembaarheid en verkiesbaarheid der leden (passief kiesrecht),
 - d. eventueel de eischen, waaraan voldaan moet worden om het kiesrecht uit te oefenen (actief kiesrecht).

Decentralisatie.

Door dit opschrift boven het eerste hoofdstuk van zijn „advies” te plaatsen, geeft de K. R. blijk van oordeel te zijn, dat het decentralisatie-vraagstuk ruimer bespreking behoeft, dan eene beperking tot de *financieele* decentralisatie, door den gouverneur aangekondigd, zou vereischen. Sprekende van de benedenwindsche- en van de bovenwindsche eilanden als de ook door den gouverneur bedoelde „groepen”, luidt de conclusie van den K. R., dat zijnerzijds wordt voorgestaan decentralisatie „in dien zin, dat de twee genoemde groepen financieel en administratief ¹⁾ van elkander zullen worden gescheiden en twee geheel van elkaar onafhankelijke eenheden (gouvernementen of gemeenten) zullen vormen”.

Het is wel jammer, dat de K. R. niet nader aangeeft, wat men onder die administratieve decentralisatie heeft te verstaan. Juist het als verduidelijking bedoelde gebruik van de begrippen „gouvernement” en „gemeente” werkt verwarrend. Aan het eerste, aan „gouvernement”, kan inderdaad in zekeren zin de beteekenis van *een geheel van een ander gouvernement onafhankelijke eenheid* worden gehecht, maar bij „gemeenten” denkt men in den regel aan autonome gemeenschappen, te zamen behorende in een grooter verband. Zelfs is dit het geval geweest met de West-Indische „gemeenten”, die van 1828 tot 1833 bestaan hebben, en zooveel verschilden van de in het Nederlandsche staatsrecht bekende gemeenten ²⁾.

Dit is ten slotte de vraag, waarom het gaat: zullen de bovenwindsche eilanden als afzonderlijk geheel rechtstreeks met het moederland in verbinding staan?

Met een enkel woord moge ik eraan herinneren hoe de tegenwoordige toestand is geworden. Uit deze geschiedenis zijn lessen te trekken voor de toekomst ³⁾.

¹⁾ Ik cursiveer.

²⁾ A. J. van der Houven van Oordt, *Het Regeerings-reglement van Suriname*, 1895, bladz. 28 en 29.

³⁾ Het volgende is in het kort ontleend aan mr. dr. H. W. C. Bordewijk, *Ontstaan en ontwikkeling van het staatsrecht van Curaçao*, 1911, bladz. 38 e.v.

Nadat van 1815—1828 naast Suriname Curaçao en onderhoorigheden en St. Eustatius met Saba en St. Martin twee afzonderlijke koloniën gevormd hadden, kwam in 1828 door den Commissaris-generaal graaf Van den Bosch eene administratieve vereeniging van alle onze West-Indische volksplantingen in één kolonie tot stand. Doel van de uitzending van den commissaris-generaal was „vereenvoudiging en bezuiniging in onderscheidene takken van bestuur”. De Koning had zelf als middel daartoe de vereeniging der drie koloniën in overweging gegeven, „bijaldien de in- en uitwendige gesteldheden der Colonien dit zonder merklijk bezwaar toelieten en er gewenschte gevolgen van te verwachten zouden zijn”. Van den Bosch vereenigde zich hiermee in het belang zoo van de ingezetenen der koloniën in het algemeen als van elke kolonie afzonderlijk en van het moederland. Wat het laatste betreft, meende men, dat eene subsidie zou kunnen worden gemist, terwijl door onderlingen steun der voormalige afzonderlijke koloniën „er . . . altoos middelen ter beschikking (zouden) blijven om kwijnende takken van welvaart op te beuren en aan te moedigen”; en wat aangaat het belang der ingezetenen — eenheid van administratie en rechtseenheid zouden hen ten goede moeten komen ¹⁾.

Vijftien jaren later bleek het „hoofddoel der vereeniging” gemist, en werd den Gouverneur-Generaal gevraagd of „er noodzakelijkheid bestaat, om die vereeniging alsnog te doen voortduren, en zoo niet, of de eilandjes St. Eustatius en St. Martin bij eene scheiding onder het oppertoezicht van Curaçao dan wel in onmiddellijke betrekking tot het Moederland geplaatst zouden behooren te worden”. Het eerste gedeelte dezer vraag werd ontkenkend beantwoord door den G.G. B. J. Elias; niettemin kwam de scheiding in 1848 tot stand. Voor de vereeniging van alle eilanden in één gouvernement wordt alleen aangevoerd, dat „*St. Eustatius, Saba en St. Martin te onbeduidend zijn om in onmiddellijke aanraking met het moeder-*

¹⁾ Uitvoerder t.a.p. bladz. 41 e.v.

*land te worden gebragt*¹⁾." Het is goed er op te letten, dat dit dus ten slotte de oorzaak is geweest van de vereeniging in de tegenwoordige kolonie Curaçao van de beide eilandengroepen, die tevoren nimmer één geheel waren. De eigenaardige positie van St. Martin als min of meer zelfstandig onderdeel naast St. Eustatius en Saba is daarbij niet van onderscheidend belang. Wel is vermeldenswaard wat Minister Baud in 1845 schreef over het „onderling subsidiëren” der voormalige drie koloniën, n.l. dat dit „wanneer het had kunnen geschieden, voor de meer vermogende kolonie een nieuwe en dusver onbekende lastpost en voor de minvermogende bezittingen eene onverschillige zaak (zou) zijn geweest, vermits het niet de oorsprong maar het cijfer van een subsidie is, hetwelk voor den gesubsidieerde van belang is. De eilanden hadden zelfs kans op ruimer subsidiën uit het moederland dan toen die ondersteuning werd gebragt op het reeds kwijnende Suriname....”. Dit neemt echter niet weg, dat dit stelsel, had het gevolgd kunnen worden, het moederland stellig ten goede zou zijn gekomen.

Niet altijd heeft de bovenwindsche groep zich in het nieuwe verband geschikt. Mr. C. Belinfante, *Het eiland St. Martin, zijne toestand, uitzigten en goed regt naar de jongste berigten*²⁾ doet mededeeling van eene beweging, om „van Curaçao te worden gescheiden en tot een afzonderlijk bewind te worden verheven, met een plaatselijken Raad die in regtstreeksche gemeenschap met het Ministerie staat”. Hamelberg vond in 1894 aanleiding, om in *Vragen van den dag* een bespreking te geven, naar aanleiding van toen bestaande plannen, over „het kiesrecht in Curaçao en de afscheiding van de eilanden boven den wind van de kolonie”. Later hoop ik gelegenheid te hebben vooral over de beweging van 1863 eens wat meer mee te deelen, thans is daarvoor te minder aanleiding, nu de omschrijving, die Mr. Belinfante van de toenmalige beweging in korte woorden geeft, vrijwel overeenkomt met hetgeen wij daar een drietal jaren geleden beleefden.

¹⁾ T.a.p. bladz. 52.

²⁾ 1863.

Nadat toen een landraad, lid van den raad van politie, nog maar kort te voren in een „open brief” aan Wilson Amerika's machtige hulp had aangeroepen, kwam op St. Martin eene nieuwe beweging op voor meer zelfstandigheid, los van Curaçao en rechtstreeksche verbinding met het moederland. Intusschen had er op de bovenwindsche eilanden eene verandering plaats gegrepen, die misschien, onbedoeld, aan deze beweging voedsel heeft gegeven. Ik bedoel: de vereeniging dier drie eilanden onder één gezaghebber. De juiste beteekenis van den maatregel is destijds niet bekend geworden. Ik wees reeds eerder erop, dat het eenige licht daarover opgegaan, bij de openbare behandeling der Curaçaosche begrooting voor 1920 in de Eerste Kamer, niet meer gaf dan eene aanduiding der bedoeling als bevordering van „de verheffing van den economischen toestand van de bevolking”. Misschien meende men ook op die wijze te bezuinigen. Een stap, reeds toen, in de richting van autonomie, is m. i. hierin niet te lezen.

Op 12 September 1919 werd dan onder leiding der heeren J. C. Waymouth, D. H. Nisbet en A. C. Wathey eene betooging gehouden, waarin besloten werd, zich tot de Koningin te wenden met een verzoekschrift, waarin gewezen werd op de beperkte macht van den aan den Gouverneur op Curaçao ondergeschikten gezaghebber, op de financiële lasten, aan de saamhoorigheid met Curaçao verbonden, op de rechtsspraak, op het ontbreken van eene vertegenwoordiging in den Kolonialen Raad en op de hinderpalen, die in den weg zouden staan aan een gunstige ontwikkeling van den economischen toestand der bovenwindsche eilanden, die tal van bronnen zouden bezitten (katoenteelt en houtindustrie), niet- of onvoldoende aangeboord. Slechts drie opmerkingen hierover: de hernieuwing der rechtsspraak had juist haar beslag gekregen, een hulp-landbouwkundige was onderweg, terwijl een enkel inzien der koloniale begrooting, gelijk nog nader blijken zal, aanstonds leert, dat het veeleer de benedenwindsche eilanden zijn, die aan deze „saamhoorigheid” geldelijke offers hebben moeten brengen.

Bij eene landraadverkiezing werd de leider der bewe-

ging op St. Martin, de heer Waymouth, tot lid van den raad van politie gekozen met 37 stemmen tegen 30 op den tegen-candidaat.

Kort daarop maakte de nieuwe Gouverneur Helfrich een reis naar de bovenwindsche eilanden, ontving den heer Waymouth, en men kreeg den indruk, dat de beweging aan 't verlopen was. Dit bleek echter niet zoo te zijn. In Februari 1920 kwam de zaak ter sprake in de Eerste Kamer, waar vooral de heer Kraus zich tot tolk maakte der protesteerende en requesteerende St. Martijners en in het bijzonder wees op de afhankelijkheid van Curaçao en den daar gevestigden Kolonialen Raad, die met de belangen der bovenwindsche eilanden niet vertrouwd is. Uit het antwoord van den Minister bleek aanstonds, dat deze voor de scheiding en meer staatkundige zelfstandigheid niets voelde om de financiële gevolgen; ook leek deze maatregel hem practisch niet bepaald noodig, mits het plaatselijk bestuur bevredigend zou kunnen worden georganiseerd, zoodat zuiver locale belangen zooveel mogelijk ter plaatse zouden kunnen worden geregeld.

Het blad van den heer Waymouth *St Martin Day by Day* ging voort propaganda te maken voor onafhankelijkheid van Curaçao en een eigen Raad der bovenwindsche eilanden. Het gelukte echter niet ook St. Eustatius en Saba in de beweging te betrekken. Op eerstgenoemd eiland werd door de heeren Waymouth en Nisbet van St. Martin eene meeting belegd, en den aanwezigen gevraagd, door handopsteken te kennen te geven, of zij er vóór waren, dat de bovenwindsche eilanden zich van Curaçao zouden afscheiden en onder een eigen gouverneur direct van Holland afhankelijk worden. Niet één hand ging in de hoogte. Toen echter gevraagd werd, of zij tegen die afscheiding waren gingen alle handen in de hoogte. En op Saba verklaarde eveneens niemand zich voor het streven van den heer Waymouth. Aldus verhaalt een correspondent in de *Amigoe di Curaçao*, wiens mededeelingen bevestigd zijn door die van dokter Nunes van St. Martin in een rede voor het Algemeen Nederlandsch Verbond te Paramaribo. Af en toe, na opheffing van *Day by day*, ver-

scheen in het Curaçaosche blad *Voz di pueblo* eene mededeeling van St. Martin, waarin telkens weer geklaagd werd over de ondergeschikte positie van den gezaghebber, den heer Tymstra.

In Augustus 1920 ging Gouverneur Helfrich andermaal naar de bovenwindsche eilanden. Toen werd hem een verzoekschrift aangeboden met meer dan 400 handteekeningen, waarin onder meer werd aangedrongen op meerdere zelfstandigheid en rechtstreeksch bestuur uit het Moederland voor de drie eilanden.

Men ging dus voort met het te doen voorkomen, alsof ook St. Eustatius en Saba met de beweging instemden; echter bleek ook tijdens het bezoek van den Gouverneur aan die eilanden afdoende, dat men daar van de plannen des heeren Waymouth c.s. niets moest weten. Op St. Eustatius las men op het muurvlak bij de gezaghebberswoning: Down with St. Martin, Curaçao for us.

Kort daarop werd de gezaghebber Tymstra op verzoek ontslagen, om vervangen te worden door den kapitein der infanterie O. I. L. Van der Zee. Na dien hoorde men ook niet meer van de beweging op St. Martin.

Intusschen is nu de grondwetsherziening gekomen, die toch eigenlijk het vraagstuk, zooals wij het hierboven stelden: twee koloniën of één kolonie binnen de grenzen van de tegenwoordige kolonie Curaçao beslist heeft in laatstbedoelden zin. Voor het eerst heeft men nu in artikel 1 der Grondwet de namen der, straks voormalige, „koloniën” opgenomen en wel in dezen vorm: „Het Koninkrijk der Nederlanden omvat het grondgebied van Nederland, Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao”. Min of meer bij verrassing, althans zonder zich uitdrukkelijk reenschap te geven van de gevolgen, die hieraan voor Curaçao kunnen verbonden zijn, is deze bepaling aangenomen. Over hare beteekenis is overigens zoowel in de Tweede Kamer als in de Eerste Kamer nog al wat te doen geweest. Men heeft o.a. gewezen op het verschil in beteekenis tusschen de geografische en de staatkundige benaming „Curaçao”. Bedoeld is, volgens de Regeering, van het Koninkrijk der Nederlanden eene territoriale omschrijving te

geven, en daarvoor heeft men gebruik willen maken van staatkundige benamingen. Terecht is daartegen opgemerkt, dat die staatkundige begrippen, die men thans in de Regeeringsreglementen, uitvloeisel der Grondwet, omschreven vindt, niet vast staan. In het Voorloopig Verslag der Eerste Kamer leest men uitdrukkelijk, dat eenige leden den verzamelnaam „Curaçao” voor de Nederlandsche eilanden in de Caraïbische zee niet juist achten. „Zij vestigden er de aandacht op, dat de Bovenwindsche en de Benedenwindsche eilanden te ver uiteen liggen, dan dat zij onder den naam van één der Benedenwindsche eilanden mogen worden samengevat. Ook konden zij er zich niet mede vereenigen, dat deze eilanden van één centrum uit worden bestuurd. Zij zouden namelijk verre de voorkeur geven aan eene administratieve splitsing dezer eilanden in twee groepen, elk onder een eigen Bewindhebber”. Het is duidelijk, dat hier hetzelfde bedoeld wordt, als ook de Koloniale Raad wil. En nu heeft de Regeering in haar antwoord hierop wel toegezegd, met deze opmerkingen bij de aanstaande herziening der Regeeringsreglementen rekening te zullen houden, maar, als het staatkundige begrip „Curaçao”, dat art. 1 der Grondwet gebruikt, inderdaad vast staat, gelijk de Regeering beweert, dan kan dit toch niet anders omvatten als de tegenwoordige kolonie van dien naam, die hier dus uitdrukkelijk als één geheel moet genoemd zijn, zoodat de uitslag der van regeeringswege toegezegde overwegingen wel reeds van te voren zal vaststaan. Wij kunnen het niet anders zien, dan dat de nieuwe redactie van art. 1 der Grondwet uitsluit wat de K. R. wil: twee geheel van elkaar onafhankelijke eenheden. Twee gouvernementen met één gouverneur, met één vertegenwoordigend lichaam en één begrooting — het zou eene contradictio in terminis zijn, en twee vertegenwoordigende lichamen, twee begrootingen binnen één gouverneurschap niet veel minder.

Ik meende niettemin wat uitvoerig te moeten stilstaan bij de laatste afscheidingsbeweging, juist om te doen uitkomen, dat zij zich op geheel ander standpunt stelde dan de K. R. doet. Men achtte ginds de belangen dier eilan-

den niet voldoende behartigd in hunne saamhoorigheid met Curaçao, Aruba en Bonaire. In de pers en in ander openbaar geschrift zag men geen *feiten* genoemd, waaruit zou moeten blijken, dat bijv. de afhankelijke positie van den gezaghebber der drie eilanden ten opzichte van den gouverneur bezwaren opleverde. Wel het omgekeerde, als men denkt aan den aankoop van het ten deele op Fransch gebied liggende landgoed „Belvédère” op St. Martin ten behoeve van den landbouw, zonder toestemming van den Gouverneur, terwijl onlangs, ongeveer 2 jaren later, de verkoop al weer was aangekondigd. De klacht ten opzichte van de rechtsspraak was reeds ondergaan, vóór de beweging begon; die over de samenstelling van den K. R. en diens onwetendheid aangaande de bovenwindsche eilanden is ongetwijfeld juist, maar kan opgelost worden in den door den Minister aangegeven zin. Men mag dan ook uit het verloop der afscheidingsbeweging, waaraan op St. Martin persoonlijke elementen waarschijnlijk niet vreemd waren, m.i. besluiten, dat de *behoefte* aan zelfstandigheid niet gevoeld wordt; niet tevens, dat het in 1848 geschapen koloniaal verband zoo uitdrukkelijk gewenscht wordt of voordeelig geacht. Althans in dezen tijd van bezuiniging lijkt de hoop ijdel, dat een rechtstreeksch verband met het moederland eerder zal leiden tot eene in ieder geval kostbare exploitatie van nog onzekere nieuwe bestaansbronnen. In het algemeen verzekert men, dat eene vergelijking uit het oogpunt van koloniaal beheer met de Fransche en Engelsche koloniën, waartoe op St. Martin al heel goed gelegenheid is, niet ten nadeele onzer bovenwindsche eilanden uitvalt.

Voor Curaçao, voor den K. R., is de scheiding der groepen eilanden, gelijkgezegd, niet zelfstandig *doel*, maar *middel* om te komen tot financieele zelfstandigheid. Daartoe echter acht ik andere middelen mogelijk, waarop ik in het vervolg dezer beschouwingen nog uitvoerig hoop te wijzen.

Het moet intusschen toegegeven, dat het gansch niet onjuist is, integendeel, wat de K. R. tot toelichting van

zijn verlangen opmerkt, als hij omtrent de beide eilandengroepen aldus schrijft:

„De zes eilanden, waaruit de kolonie bestaat, vormen geen homogeen geheel. Het tegendeel is het geval. Zoowel naar geografische ligging en klimatologische gesteldheid, als naar taal, aard en behoeften der bewoners is de kolonie te scheiden in twee, sterk van elkaar verschillende groepen, elk van drie eilanden: de benedenwindsche en de bovenwindsche eilanden.

Onderling liggen de eilanden van elke groep vlak bij elkaar; de twee groepen liggen echter een paar dagreizen van elkaar verwijderd.

Zijn de bovenwindsche eilanden, in verband met den meerderen regenval en het vochtig klimaat, door de natuur meer op den landbouw aangewezen, op de benedenwindsche maken de langdurige droogten, de felle zon en de verschroeiende N. O. passaat loonenden landbouw zoo goed als onmogelijk.

Daarentegen is het eiland Curaçao, door zijn ruime en veilige haven en door zijn ligging ten opzichte van Venezuela, de door de natuur aangewezen voorhaven van die republiek, tot overscheephaven van de producten van de westelijke helft van de noordkust van het Zuid-Amerikaansche vasteland; terwijl ook het eiland Aruba als hulpoverscheephaven een rol van beteekenis kan vervullen.

Naar taal en aard beschouwd zijn de bewoners van de bovenwindsche eilanden in te deelen bij het Angelsaksische ras.

Bij de bewoners van de benedenwindsche eilanden daarentegen treft men meer het vlottende karakter, het *laissez aller* van het Latijnsche ras aan.

Het is dan ook een fout geweest van het Nederlandsche bewind, die twee zoozeer verschillende groepen eilanden samen onder te brengen in één kolonie. Engeland heeft dit beter ingezien en heeft de Engelsche eilanden in verschillende kolonies ingedeeld”.

Ook de verschilpunten, waarop hier gewezen wordt, kunnen m.i. binnen het verband van één kolonie tot hun recht komen.

Met de administratieve scheiding der beide eilandengroepen moet, naar ik meen, ook de *financieele decentralisatie groepsgewijs* van de baan zijn. Ik wees reeds op het staatsrechtelijk-wanstaltige van één gouvernement met twee begrotingen voor verschillende plaatselijke onderdeelen; nog onmogelijker wordt dit, wanneer men bedenkt, dat op grond der administratieve saamhoorigheid, er altijd zullen zijn wat men noemt „uitgaven voor de geheele kolonie”, voor de „Kolonie” als geheel.

Bovendien zou men niet kunnen missen ten minste een tweeden „Kolonialen Raad” en misschien nog een college boven de twee.

Met decentralisatie eilandsgewijs tegelijk verdraagt de groepsgewijze decentralisatie zich in het geheel niet; dat zou de financieele regeling eerst recht ingewikkeld maken.

Er is ook een groot bezwaar tegen. De bovenwindsche eilanden mogen weinig of niets gemeen hebben met de benedenwindsche — ook onderling wordt weinig of geen band gevoeld. Dit bleek reeds afdoende uit het hiervoor meegedeelde omtrent de laatste afscheidingsbeweging.

En ten slotte acht ik ook groepsgewijze decentralisatie niet noodig voor het doel dat voor oogen staat.

De belastingherzieningscommissie beveelt intusschen deze decentralisatie aan om twee redenen: vooreerst omdat zij het dan mogelijk acht de begroting der benedenwindsche eilanden in de toekomst sluitende te maken, en verder ook als kunnende lijden tot vermindering van belastingdruk.

Men voelt, dat dit in beiderlei opzicht zou gaan ten nutte van Curaçao c.a. en ten nadeele van het moederland: de tekorten der bovenwindsche eilanden zullen nu niet meer mede drukken op de benedenwindsche eilanden, en bovendien toenemen door het uitschakelen van de bijdrage der belastingopbrengst op laatstgenoemde eilanden in de uitgaven der bovenwindsche groep.

Hoe de commissie op haar tweeërlei aanprijzing van de splitsing der begroting kan laten volgen, dat eene sluitende benedenwindsche begroting eerder kan worden toegezien „aangezien verwacht kan worden, dat er bij de

belastingbetalers op deze (benedenwindsche) eilanden meer animo zal zijn om de koloniale kas te stijven, wanneer zij de mogelijkheid zien, om in de naaste toekomst de begrooting althans van de gewone uitgaven dezer eilanden, sluitend te maken", is onbegrijpelijk, want dan zou gevolg van de splitsing niet zijn belastingverlaging maar verhooging, zij het dan al, dat de belastingbetalers in den geest van de stellers van het rapport dan misschien niet meer van belasting*druk* zullen spreken.

Later zal nog blijken, dat ontlasting der benedenwindsche eilanden met de tekorten der bovenwindsche alleen inderdaad nog geen sluitende begrooting aan de benedenwindsche groep geeft, dat daarvoor belastingverhoging en nog iets meer noodig is.

De commissie becijfert dan wat de bovenwindsche eilanden kosten en hoe men de begrooting der benedenwindsche zou kunnen sluitend maken. Het is duidelijk, dat men precies hetzelfde bereiken kan door binnen het kader van één begrooting het tekort der bovenwindsche eilanden ten laste van het moederland te brengen.

Hierover dan later uitvoeriger bij de bespreking van het budgetrecht.

(*Wordt vervolgd*).